

ומה שכתב ועוד יותר מפורש בר"ן כי נ"ל דאין ענין הר"ן לכאן דהר"ן לא התיר שם אלא ספק מוכיח ב"ש שני דהוי ס"ס בלא תערובות משא"כ הכא דליכא אלא ספק אחד בתערובות וכן מחלק הרא"ש בתשובה ריש כ"ל ב' בהדיא וז"ל ומה שכתב בשם רבינו דדבר שיש לו מתירין אפילו ספק ספיקא אסורה היינו דווקא ע"י תערובות כהדיא דפרק קמא דביצה דספיקא אסורה ואם נתערבה באלף כולן אסורות ובה"ג קרי ספק ספיקא בפרק התערובות ובדבר שיש לו מתירין התמירו חז"ל דלא בטיל ע"י התערובות אפילו באלף וס"ס דמאי נ"מ להיתרא בביטול בלאו הכי יש לו היתר ס"ס כי האי שעל התבואה אומר אני שהוא יטון ואת"ל חדש שאם השריש קודם לעומר ואין כאן איסור חדש כלל כה"ג לא אסרין בספק ספיקא ואפילו לר' יהודה דאסר בכלאים ס"ס ושמואל דאסר בע"א לא אשכחן דאסרי בע"א אלא ע"י תערובות היכא דאתחוק אסורה ונתערב באחרים משא"כ הכא דלא אתחוק אסורה עכ"ל וכן מוכרח דעת הב"י בש"ע שספק כן כחוסר ובא"ח סימן תצ"ו עיני ד' כתב ספק מוכן מותר ב"ש שני משום דהוי ספק ספיקא עכ"ל והיינו כהר"ן:

ומה שכתב והכי מוכח מלשון המרדכי והאגודה כי אדרבה נ"ל איפכא מדכתבו דברי ראב"ה בסתם דאפילו ספק נולדה ב"ש שנתערבה לא בטיל משמע דראב"ה לא פליג אהא וכדכתב רבינו בא"ח על שמו וכן כתב האגור סימן תרכ"ג על שם ראב"ה וכן כתב האו"ה כלל כ"ה דין י"ח בשם המרדכי פרק קמא דביצה ע"ש ראב"ה דאפילו לבנו מאכל בספק שנולדה ב"ש לא בטיל מטעם דשיל"מ ע"ש והכי נקטינן ואין לשנות.

חסר כאן עד סימן ק"ה:

ק"ה גרסינן בפרק כירה דף מ"ב במתניתין האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי וכתב הרא"ש (טו) רש"ם מ' מדקדק כמאן דעירוי ככלי שני מדלא מצא לאסור אלא ליתן לתוך האלפס או לקדירה ואי ס"ד דעירוי ככלי ראשון אדמפליג בין נותן לתוך הקערה ותמחוי ובין נותן לתוך האלפס

וקדירה לפלוג בקערה ותמחוי גופא ולימא הכי לא יתן תבלין לתוך הקערה ויערה עליהן אבל נותן לתוך הקערה או לתוך התמחוי ועוד הביא ראי' מהא דקיימא לן כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא בפרק כיצד צולין דף ע"ו כותיה ואי עירוי מבשל א"כ עילאה גבר ומתוך זה היה מתיר לערות רותחין מכלי ראשון על תרנגולת למולגה ורבינו תם היה אומר אדרייק רש"ם מרישא לידוק מסיפא איפכא אבל נותן הוא לתוך הקערה משמע שהתבשיל כבר בתוכה דומיא דאלפס וקדירה הא לערות מן האלפס לתוך הקערה או לתוך התמחוי אסור ועוד תקשה מהכא למ"ד עילאה גבר אלא ליכא למידק לא מרישא ולא מסיפא ואיידי דנקט לעיל לתוך הקערה משמע יתן לתוכו מים אבל נותן הוא לתוך הכוס נקט נמי הכא אלפס וקדירה לא יתן לתוכן תבלין אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי ור"ת ז"ל היה אומר דעירוי ככלי ראשון ובהוי' ראי' מהא דאמר בובחים פרק דם חטאת דף צ"ה ע"ב ת"ר אשר תבויש בו ישבר אין לי אלא שבישיל לא עירה לתוכו רותח מנין ת"ל בו ישבר אלמא דעירה לתוכו רותח חשיב כמבושיל ואי תקשי' לך הא אמר בההיא סוגיא דובחים תלאו באויר תנור מהו ת"ש אחד שבישיל בו ואחד שעירה לתוכו רותח ומהדר ליה בלוע בלא בישול לא מבעיא לי בישול בלא בלוע מאי אלמא דעירה לתוך רותח חשיב בלוע בלא בישול י"ל דה"ק בלוע בלא בישול מחום כלי זה אלא מחום כלי אחר שנתבשל בו אצל האש ונבלע בתוך כלי זה כי הא לא מבעיא לי בישול בלא בלוע כגון תלאו באויר תנור שנתבשל מחום כלי זה ולא נבלע בתוכו ומ"מ ע"י עירוי נבלע בתוך הכלי ואסור [ע"כ] פירוש מ"מ משמע מהא דקאמר עירה לתוכו רותח מנין וכו' דעירה חשיב כמבושיל ומה"ש ע"י עירוי נבלע בתוכו כמו על ידי בישול ואסור (א):

ומהרש"ל בתשובה סימן ס"ב הגיה דהא מ"מ מהופך הוא ושי"ן לעיל גבי בלוע בלא בישול וכו' לא מבעיא לי דמ"מ ע"י עירוי נבלע בתוך הכלי ואסור וע"ש. [עוד כתב הרא"ש שם] ועוד הביא ראי' מהא דירושלמי דגסר אהך מתניתין מהו ליתן לתוכו תבלין מלמטה ולערוח עליהן

מנחת אהרן

לפנס אקור לזי מותר למה כו' התורה להגביע כלי מדון ואין לומר שמה יבשל זה דבר חריף קשה הא איכא חלף ספיקא שמה פונס נעין אף בדבר חריף ומלא ספיקא מלרומיהא מומר א"ו נותן טעם לפנס אקור:

אך לפ"ז יש להקשות על הרמב"ם מני"ל לר"ת דנותן טעם לפנס אקור מגעולו. מדין דילמא תשום כך כו' התורה להגביע תשום שמה יבשל זה דבר חריף ואין לומר הא איכא ספק שמה הוא פונס נעין דהא אוליג בתר רוב שמשו וזמו שפק הרמב"ם פ"ה סי' מהלכות חמץ ומצה (ואין לומר הא ר"מ חייס למיעוטא ו"ל כמתפשו תוס' בתוס' חולין דף י"ב דלמחוריהא לא חייס למיעוטא) ואין לומר דהא ספק שמה בשלו זה דבר שלח כגון טעם קשה עדיין אפילו נותן טעם לפנס אקור למה כו' התורה להגביע הא ספיקא מלרומיהא לא מותר כהר"ש דלא כתב האו ספיקא שמה בשלו זה דבר המותר ואין להקשות א"כ הקושא' במקומה עומדת מני"ל לר"ת להוכיח נותן טעם לפנס אקור מגעולו גוים דילמא תשום כך כו' התורה להגביע תשום שמה בשלו זה דבר חריף ו"ל דהאי דלכר חריף מחליט לשבח הוא מלרענן והוכיח ר"ת שפיר למה זה דבר התורה להגביע וכי"ל ע"כ:

ק"ה (א) עיין משנה בתוס' שבת דף ת"ז האלפס וקדירה שהעבירן מרותחין עד משנה אחרתא ותו' השייכים לה. וי"ל דלקדק דבדבי תוס' ד"ה אכל נותן הוא לתוך הקערה כי מהכא יוכל למדק דעירוי ככלי שם מקמתי לא יתן לתוכו תבלין ולא אשמועינן דרותא אפילו שלח יערה על הקערה שנתבלין כנפוכה דלרעה דוק מקופא איפכא דקמתי אכל נותן הוא לתוך הקערה ולא קמתי מערה על הקערה שנתבלין כנפוכה. ורבינו שמואל תניא ראי' דעירוי ככלי שני כי וכו' נראה דעירוי ככלי ראשון ומציא ראי' כי ע"ש שהארכיכו וכו' הוכחה דעירוי ככלי ראשון. ולכאורה קשוא ירשא וקופא אהדידי כמו שמשפטים תוס' ומירושלם לאידי התני הוא דחוק ע"ש. ועוד כי"ל ליישב דקאמר הגמרא איבעיא לכו ר' יוחנן לרישא קאי כי מצינן ר' יוחנן לרישא או קופא הלא קיי"ל הלכה כתי"ב וכן הוא בטור ובש"ע א"ח סימן ש"ח ע"ש:

ועוד כי"ל ליישב דברי תוס' ומשפטים ד"ה לל קדירות ומתכות הוא נותן כנאה דווקא מתבלין פליג אכל בשאר דברים מודה דכלי ראשון ממשל אף כשהעבירו מעל האור עכ"ל וכו' לכאורה תמי' כ"ה אי ר' יוחנן פליג בתבלין דוקא או בשאר דברים ג"כ. ועוד הקשה בקשר קול הרמ"ז על המשניות שם תוס' הלא אפשי' לומר ר' יוחנן מודה בשאר דברים ממשל בכלי ראשון כי הא ליתא בתסקת מעשרות פ"ה משנה ד' השמן משיר לעוקה ונותן למטה ולתמחוי אכל לא יתן לקדירה ולאפס כשכן רותחין ר' יוחנן אומר לל הוא נותן חוץ משפטים שם זו חומץ וכו' ע"כ. והתם הוא שאל דברים ופליג ר' יוחנן ע"ש:

ועוד כי"ל ליישב דליתא בתוס' שפתיים דף ת"ס ע"ב מנו דבנו אין מוללין את הקדירה בשקט והרובע שימוללו נותן את הקמח ואח"כ נותן את החומץ. ויש אומרים אף נותן את החומץ ואח"כ נותן את הקמח פרש"י אף דמוחין כנז מעורב בתבשיל הוא ממשל את היתון כנפוכה מאן כי אומרים אמר דכ קטלה ר' יוחנן את דתנן האלפס וקדירה שהעבירן מרותחין כי ר' יוחנן אומר לכל הוא נותן חוץ מנדי שיש בו חומץ וכו' פרש"י לכל מציא מחלף הוא נותן תבלין בכל

הלמנא כותיה אי תשום דקקבר נותן טעם לפנס מותר ועכברא בשכר'א אשבויו משבח אבעיא להו נפל לנו חלף מאי ויפישו תוס' תשום להחומץ מחליט לשבח ויסקינו לחומר'א וזי ק"ד דבכנן הוא ספיקא דבכנן קולל' ע"ש שהניח בקושא' קושא' זו כנר קמתי השר'א בתשובה סי' תשנ"ז ומתוך כמו שמשפטים תוס' דלעיל דף ל"ח דתשום כך קתם כלים של גוים אינו בו יומו תשום ספק ספיקא חלף ספק בן יומו ספק אינו בן יומו ואת"ל בן יומו שמה בשלו זה דבר הפונס נעין ואת"ל דבר שאינו פונס נעין שמה בשלו זה דבר המותר וא"כ ה"כ איכא ספק חריף ולכן הוכיח ר"ת שפיר דנותן טעם לפנס אקור וכו' אינו נותן טעם לפנס מותר ומשום דבר חריף כו' התורה להגביע הא איכא ספק ספיקא ע"ש: איברא ע"ש הרא"ש הקושא' במקומה עומדת שכתב רק הכי תני ספיקות חלף תשום שמה אינו בת יומא ואת"ל בת יומא שמה בשלו זה דבר הפונס נעין ולא חזירי הך ספיקא שמה בשלו זה דבר המותר קשה א"כ מני"ל לר"ת להוכיח מחלו מדון נותן טעם לפנס אקור למה תשום כך כו' התורה להגביע תשום שמה יבשל זה דבר השר'אל דבר חריף וליכא ר' חלף ספיקא: ולכאורה ו"ל דקושית הפנים תמירות מעיקרא ליתא דליכא למימר מלרענן הוא לנשוי'א לשבח ואין להקשות למה ספקין בני עכברא בשלח לחומר'א ספק ספיקא דבכנן הוא י"ל דהכי אולג אבעיא הגמרא דבכר לא חלף וקאמר לומר לעיל מיניה תקופת אי עכברא בשכר'א אשבויו משבח או לא וקאמר את"ל דעכברא בשכר'א פונס הוא נפל לנו חלף מהו שמה חזק ופשוט הגמרא הלכתא אידי ואידי בשיתין דק"ל ידועה הוא דעכברא מציניו אפילו בשכר'א וכל שכן בתלף ולא מיעטע ספיקא אקייניו בני חלף א"כ ו"ל גבי כ"ל לפנס בעלמא אס נישל זה דבר חריף מחליט לשבח רק חומר'א דבכנן ומיושב קושית הפנים תמירות א"ל:

אך דהו דחוק לתש' דבר דבכר אשבויו משבח רק מלרענן מה שלח מנאל בשום מוסק. לכן נראה ליישב הרא"ש ש בפשטות וכמו כן הרמב"ם תמוה שפק פרק י"ז מהלכות מחלכות אקורות לתשם כלים של גוים בן יומו וקשה הא איכא ספק ספיקא להאור. וכו"ל דליתא בש"ך סימן ק"ו סי"ג ו"ל ח"ל והשתא ביחא ללף תיקשא מתמי דקיי"ל לקמן סימן קכ"ב סק"ך ו' קתם כלים של גוים אינו בן יומו ובתנן התוס' והספקים הטעם תשום ספק ספיקא כ"ל ולכאורה קשה דהא שם חז' הוא אכל לפ"ז אתי שפיר דהספק האשון מתיר ויומר מן השני שמה היו יושעין שאינו בן יומא א"כ ככל שנשאל מה נותן טעם לפנס אכל בספק השני אחריו פונס נעין וא"כ נותן טעם לפנס רק בתבשיל זה אכל בשאר תבשיל היה נותן טעם לפנס עכ"ל וכו' ו"ל הרמב"ם לשיעויהא אולי שפקס בהלכות חמץ ומצה פיר' ה' לזולתין בתר רוב תשמישו של גלי וכו' זה הספק תשום שמה פונס נעין ליתא לזולתין בתר רוב תשמישו ורוב תשמישו אינו פונס נעין וכשאל לנו רק מתי ספיקות חלף שמה אינו בן יומא ועוד שמה בשלו זה דבר המותר זה רק שם חז' דלוי ספק אחרון מתיר יותר מן הראשון וא"ש הרמב"ם:

אבל הרא"ש נפקחים ק"ל דף ל' ללף לזולתין בתר רוב תשמישו וא"כ הספק במקומה עומדת שמה בשלו זה דבר שהוא פונס נעין ו"ל הר"ש סי' קכ"ב כנפוכה ס' כמו שפירא התה"א דף ק"ב ע"ש הרמב"ם דספק מלרומיהא רק מלרענן לחומר'א וא"כ לא קשיא מידי על הרא"ש דר"ת הוכיח שפיר דנותן טעם

מלמעלה ר' יונה אמר עירוי ככלי ראשון חליה דר' יונה מן הדא וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר אין לי אלא בישראל בו עירה לתוכו רותח מנין ת"ל ישבר מ"מ ר' יוסי דמי תמן כלי חרס בולע תבלין אינו מתבשילין היתבי ר' יוסי בר בון התניא אף בכלי נחושת כן אית לך למימר כלי נחושת בולע מדמייתי עלה ראייה מדרבי יונה אלמא הלכתא כוחיה אע"ג דק"ל כשמואל דאמר תמאה גבר דתניא כוותיה מודה שמואל דמבשל כדי קליפה דהא ברייתא דרמייע ליה קתני חם לתיב צונן ופר"ך תלמודא אדמוק"ר ליה בלע קודם שיצטנן חומו של עליון נבלע ממנו קצת בתחתון ומשני אימא חם לתוך צונן קולף ועוד הביא ר"ת ראייה מהא דאמר בפרק כל שעה דף ל"ז ע"ב המעיסה ב"ש פוטרים ובי"ש מחייבים החלטה ב"ש מחייבים ובי"ש פוטרים איזה המעיסה ואיזה החלטה המעיסה קמה ע"ג מוגלשין החלטה מוגלשין ע"ג קמה פירוש מוגלשין מין מים רותחין ופר"ך מ"ש המעיסה ומ"ש החלטה ומשני תברא מי ששנה זו לא שנה זו אלמא מאן

דפטר בחלה בקמה ע"ג מוגלשין משום דלאו לחם הוא שנילוש ברותחין פטור במוגלשין ששפכו ע"ג קמה אלמא דעירוי ככלי ראשון ומבשל לקמה ומיירי שלא נשאר בפרק שפיר חלה אחר שנבטל בו כדי קליפה ועוד הביא ראייה מהא דאמר בפרק בתרא דע"ז דף ע"ד ע"ב נעוה ארתחו צוה להגעיל הגת ואי אפשר להכניסה במים רותחין ככלי אלא ששפכו עליה מים רותחין וחשיב הגעלה ומחוך כך היה מתיר ר"ת מהכשיר כלי שנשתמש בו איסור בכלי ראשון ע"י עירוי שישפוך עליו מים רותחין מכלי ראשון ואינה ראייה דשאני יין נסך דתשמישו ע"י צונן ולהכי מקלינן גבי טפי מבשאר אסורים כדאמר חולטן במי זיתים וכן עירוי ג' ימים וע"י הנחה מגת לגת משא"כ בשאר אסורים אצל כלי שנשתמש בו איסור והוא בלוע מעבר לעבר אי אפשר שיפלוט כל האיסור ע"י עירוי ששופכין עליו שאין מבשל אלא כדי קליפה כדפירשתי לעיל וגם אין לו חב להפליט אלא כדי קליפה ולא כל האיסור הבלוע בדופני הכלי מעבר לעבר הלכך הרוצה למלוג התרגולות

שני מוח מנדב שיש בו חומץ וזכר שהחומץ מבשיל ואע"ג שקדם ע"כ. והקשו המפרשים הא כתיב שבת איתחא הא דלתיא ר' יודא אומר לכל קירות רותחות הוא נותן מוח מנדב שיש בו חומץ וזכר ומוכח להרישא פליג וז"ל דוקא ככלי ראשון ק"ל דחומץ מבשל אבל לא ככלי שני ולמה פירש רש"י לרי"י אכ"ר ככלי שני מבשל כשיש בו חומץ וזכר ומוכח לומר דרי"י פליג אפרוויחו כאשר אכ"ר לקמן: ועוד כ"ל לויש בתמא פליגי הנהו תרי לישע ללשונא קמח דרי' יוסף מלח הרי הוא תבטלון ככלי שני לא בשלה ולישנא בתרא מלח אפילו ככלי ראשון לא בשל ועוד כ"ל להוכיח בלשנא ללשנא בתרא ולקולא בתבואר בש"ע א"ח קיטו שי"ח מלחא אינו מבשל אפילו ככלי ראשון ולא מעמיה של תוספות גדיה והיטו דרב נתנו ועוד ודקשה ה"טו"ל בש"ע א"ח קיטו שי"ח ק"י י"ב על הא דלתיא בש"ע א"ח כלי ראשון אפילו לא תארך מעל האש מבשל לזמן שהיה סוללת בו לתיכך אסור ליתן לתוכו תבטלון כבי"י כתב ז"ל כתוב בהגמ"ר שקרוב הדבר ללא מוקייה בלי ראשון אלא אם קילקו מן הפרק מיד אבל אם הניחו לעמוד להפיג רותחותיו ה"ל כלי שני ולא נשתע ממ"ש בשק כירה גבי נתיבת וכו' וכתב הט"ו"ל אצל תמחיה מאור דהוה טמיה מתירסת היא כפרק כירה האלפס והקוליה בו פ"ש"ש שהענין מרותחין צין השמטות לא יתן לתוכו תבטלון משתתק דכלי ראשון כל זמן שהוא רותח מבשל ע"כ"ל הרי תבואר ללא כהנתיב ע"כ"ל הט"ו"ל ולכאורה לא קשה על הנתיב"ר הוה לזמ הפירוש שנשנה מרותחין לא יתן לתוכו תבטלון תיכף כשהענין מרותחין אך קשה הנתיב"ר:

קשה אמאי תני ברישא תבטלון ליתני שאר דברים וללשמועין כה דהיתרא דרי' יודא דלף שאר דברים מותרין ליתן בכלי ראשון אלא ודאי בשאר דברים מודה ר"י לטקור ככלי ראשון וקמה מהמשהה המעשיות וז"ל כתרזו דרי"י פליג על המטה ומתחיו היינו כלי שני וכבר נבטל בש"ע בו חומץ וזכר וע"כ לתי"ק מלי שני אינו מבשל כלל ואיפשיט אצטויא שפיר לתי"ק כלי שני אינו מבשל כלל ומוכח נמי דרי' קבר דכלי שני מבשל שיש בו חומץ וזכר מתח משנה המעשיות וא"ש ר' הקמח דלמחר תמא יז אומרית דבי יודא כו':

אך אין זה כל כך קושיא ליתני שאר דברים כה דהיתרא דרי"י לכן כ"ל לתרן דברי רב הקמח דברך אחר לע"כ מוכח דרי"י מודה בשאר דברים לתי"ק וא"כ מוכח מהמטה דמ"ס מעשרות דרי"י קבר כלי שני מבשל שיש בו חומץ וזכר לאי לאי ממהא הוי אלא ר"י פליג ארישא שאר דברים וא"כ גבי מעשר גבי פליג ארישא לראשון וכבר ת"ק דכלי שני מבשל שיש בו חומץ וזכר וא"כ ה"א יז אומרית דפסקיהם הוא ת"ק דק"ל כן גבי כלי שני וסתמא דברייתא התם היא אליביה דרי"י דק"ל כל דכלי שני אינו מבשל ללא חומץ וזכר (אך כשנתנו הקמח וא"כ נתנו את החומץ ליכא תמא פליגי דמבשל) וא"כ קשיא סתמא אסתמא דמבשיל דהכא סתמא אליביה דרבנן ובברייתא סתמא כרי"י. אלא ודאי דרי"י מודה בשאר דברים דמבשל ככלי ראשון ובכלי שני כ"ל דמבשל שיש בו חומץ וזכר וא"כ יז אומרית דהתם הוא ר"י וסתמא דהתם כתי"ק דקבר כלי שני אינו מבשל כלל וא"ש מוספות דמבשיל ונראה דוקא תבטלון פליגי ודו"ק:

וב"ל לתרן הכל דעל רש"י דת"ק פסקיה ה"ל תירך המחבר פני יהושע והמחבר לויט מן וזשאר מפרשים דלתי"ת ר' יודא פליג על רישא ועל הסיפא וכתב בפני יהושע דע"כ מוכח שם בפסקים מייירי ככלי שני לאו ככלי ראשון קשה מי"ע דתי"ק דלמחר אין מוללנין או כלי לבי ראשון מבשל אע"כ מייירי ככלי שני וא"כ מוקמאמר רב חקלא מרן יז אומרית ר' יודא ע"כ כ"ל ר' יודא מליג כלי שני פליג וא"ש רש"י ע"ש. אך תירך שיש עמלח לרב חקלא גופיה מתי"ל דר' יודא פליג ככלי שני נמי א"ס יז בו חומץ וזכר דמבשל. וז"ל פסוק דהא קשיא על מוספותא ר' יודא דוקא בתבטלון מייירי אבל בשאר דברים מודה דכלי ראשון מבשל אף בלא חומץ קשה משנה פ"א דמעשרות כ"ל וז"ל דר' יודא פליג התם ארישא היינו דלמחר ת"ק ונותן למחטה ולתמחיו והוה כלל בני אמר ר' יודא א"ס יז בו חומץ וזכר אכור אבל בשאר דברים וכלי ראשון מודה ר' דמבשל אף בלא חומץ וזכר וא"כ ע"כ מוכח דרי"י פליג אף בקבר דהא שיש בו חומץ וזכר דמבשל וקמחר רב חקלא לרב חקלא כ"ל:

וזה פירוש הגמרא נפקאין דמקשי ונומקי כרי יוסי דתנן ר' יוסי אומר שזינן בחומץ וחומץ זומתני כו' ולכאורה קשה תמא כ"מ אי מוקמין כביי יודא או כביי יוסי. וז"ל פסוק דר"ת לענין דלמח דאי אמרינן י"א הוא דבי יוסי וא"כ י"ל דתי"ק דברייתא שם הוא ר' יודא וס"ל דכלי שני אינו מבשל כלל וע"כ הא דפליג גבי שבת ע"כ רק ארישא פליג ואפילו בשאר דברים נמי פליג וגי מעשר שני פליג ר' יודא אכלי ראשון וא"כ אליביה דרבנן כלי שני מבשל שיש בו חומץ וזכר. ואין להקשות סתמא דמתיני אסתמא דברייתא י"ל כן בדורא או ר' יודא לא פליג כלל דברך זה רק עם דתיני דמתינין שזיי שפיר להקשות ה"ך קמח ה"א כריבנן ובברייתא כביי יודא דהוה בר פלוגתא דרבנן אבל אי אמרת דרי"י פליג גבי חומץ עם דבי יוסי איכא למימר שפיר סתמא דברייתא כרי יודא ומשני כי אשמועינן לרי יוסי כו' וא"כ כיון דלמח ה"א ליהוה ה"א רבי יוסי מוכח שפיר דתי"ק ס"ל דכלי שני אינו מבשל כלל וק"ל:

והשואל אתי שפיר נמי בתמא פליגי הני תני לישני בהא דקבר רב יוסף למימר כו' י"ל כן דללשנא קמח דקבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא תבטלון דככלי ראשון בשלה ובכלי שני לא בשלה משמע הא דבר אחר שאינו מלח תבטלון מבשל אף ככלי שני והיינו בת"ק דק"ל דוקא תבטלון מותר ליתן ככלי שני לפי שהוא קשה אבל שאר דברים אסור ור"י ארישא פליג וז"ה בשאר דברים קאבר דלויס תבטלון ככלי ראשון אלא כשיש בו חומץ וזכר ונמשך ג"כ כ"ל ככלי ראשון פליג ובכלי שני מתיר ר"י ותי"ק אסור וקמחר רב יוסף שפיר. מלח לא בשלה ככלי שני אבל שאר דברים תבטלון ככלי שני נמי בשלה קמח דמלח אינה תבטלון דככלי שני נמי בשלה דק"ל ר"י פליג ארישא ואפילו אשאר דברים וא"כ גבי מעשר נמי פליג אכלי ראשון אבל כלי שני ק"ל לזון תבשל ונת"ק מבשל וא"כ יוכל שפיר למימר מלח אינו תבטלון אלא בשאר דברים דככלי שני נמי בשלה וכת"ק. ולישנא בתרא ס"ל דרי"י מודה ברישא בשאר דברים לתי"ק וא"כ גבי מעשר דמייירי בשאר דברים ע"כ קמי אפלי שני וא"כ לתי"ק ככלי שני אינו מבשל כלל אפילו ע"י חומץ וזכר. א"כ ליכא למימר הא דלמחר אביי מלח אינו תבטלון דככלי שני נמי בשלה הא דלמחר אביי מלח לא כל שכן מלח. אלא ודאי דמתח אינו תבטלון כי פירושו דאפילו ככלי ראשון נמי לא בשלה:

והשואל אתי שפיר נמי בתמא פליגי הני תני לישני בהא דקבר רב יוסף למימר כו' י"ל כן דללשנא קמח דקבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא תבטלון דככלי ראשון בשלה ובכלי שני לא בשלה משמע הא דבר אחר שאינו מלח תבטלון מבשל אף ככלי שני והיינו בת"ק דק"ל דוקא תבטלון מותר ליתן ככלי שני לפי שהוא קשה אבל שאר דברים אסור ור"י ארישא פליג וז"ה בשאר דברים קאבר דלויס תבטלון ככלי ראשון אלא כשיש בו חומץ וזכר ונמשך ג"כ כ"ל ככלי ראשון פליג ובכלי שני מתיר ר"י ותי"ק אסור וקמחר רב יוסף שפיר. מלח לא בשלה ככלי שני אבל שאר דברים תבטלון ככלי שני נמי בשלה קמח דמלח אינה תבטלון דככלי שני נמי בשלה דק"ל ר"י פליג ארישא ואפילו אשאר דברים וא"כ גבי מעשר נמי פליג אכלי ראשון אבל כלי שני ק"ל לזון תבשל ונת"ק מבשל וא"כ יוכל שפיר למימר מלח אינו תבטלון אלא בשאר דברים דככלי שני נמי בשלה וכת"ק. ולישנא בתרא ס"ל דרי"י מודה ברישא בשאר דברים לתי"ק וא"כ גבי מעשר דמייירי בשאר דברים ע"כ קמי אפלי שני וא"כ לתי"ק ככלי שני אינו מבשל כלל אפילו ע"י חומץ וזכר. א"כ ליכא למימר הא דלמחר אביי מלח אינו תבטלון דככלי שני נמי בשלה הא דלמחר אביי מלח לא כל שכן מלח. אלא ודאי דמתח אינו תבטלון כי פירושו דאפילו ככלי ראשון נמי לא בשלה:

וב"ל לתרן ובתמחיה כ"ל לישע הא דמקשי הגמרא ר"י ארישא פליג כו' תמא כ"מ לזינן דפסקינן בת"ק ונראה לו פסוק והכי פירושן של הגמרא ר"י ארישא פליג ולקולא (לכאורה האי לקולא מיותר לאו פליג ארישא פשיטא לקולא הוה) אלא לקולא היינו לגמרי לקולא אפילו ככלי ראשון ובשאר דברים ק"ל דלויס מבשל כלי שיש בו חומץ וזכר. וכן איכא למימר דהא חומץ דמבשיל דמייירי בשאר דברים פליג ג"כ אכלי ראשון אבל ככלי שני אינו מבשל אפילו ע"י חומץ וזכר. וז"ל לפי"ע ע"כ לתי"ק דתבטלון תבטלון ככלי ראשון אפילו בלא חומץ וזכר אבל ככלי שני אינו מבשל בלא חומץ וזכר. אבל כשיש בו חומץ זכר ת"ק מבשל ככלי שני או ר"י ארישא פליג ונחומרלא דכלי שני מבשל כשיש בו חומץ וזכר. וא"כ לתי"ק ככלי שני נעושה אינו מבשל אפילו יז בו חומץ וזכר וא"כ איכא בגמרא אליביה דתי"ק אי ככלי שני מבשל כשיש בו חומץ וזכר או לאו. ופשיט ליה דר' יודא ארישא פליג. אך עניין לא נפשוט מרבי דלויס למימר ר"י ברישא לזכ פליג עם ת"ק אבל כשיש ככלי שני לא פליג כלל ר"י ותי"ק וא"כ לתי"ק מבשל כשיש בו חומץ וזכר או ר"י פליג אף כשיש וק"ל דמבשל כשיש בו חומץ וזכר וא"כ ע"כ לתי"ק אינו מבשל כלל בשלה ע"כ וא"כ תמא מייירי מ"ש תה שערינן איבעוא לא איפשיט:

וב"ל כן בתמא פליג ונחומרלא דרי"י ארישא פליג מוכח כקברת תוס' דרי"י דוקא בתבטלון פליג אבל בשאר דברים מודה דאי אמרינן דרי"י פליג אפילו בשאר דברים

והשואל אתי שפיר נמי בתמא פליגי הני תני לישני בהא דקבר רב יוסף למימר כו' י"ל כן דללשנא קמח דקבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא תבטלון דככלי ראשון בשלה ובכלי שני לא בשלה משמע הא דבר אחר שאינו מלח תבטלון מבשל אף ככלי שני והיינו בת"ק דק"ל דוקא תבטלון מותר ליתן ככלי שני לפי שהוא קשה אבל שאר דברים אסור ור"י ארישא פליג וז"ה בשאר דברים קאבר דלויס תבטלון ככלי ראשון אלא כשיש בו חומץ וזכר ונמשך ג"כ כ"ל ככלי ראשון פליג ובכלי שני מתיר ר"י ותי"ק אסור וקמחר רב יוסף שפיר. מלח לא בשלה ככלי שני אבל שאר דברים תבטלון ככלי שני נמי בשלה קמח דמלח אינה תבטלון דככלי שני נמי בשלה דק"ל ר"י פליג ארישא ואפילו אשאר דברים וא"כ גבי מעשר נמי פליג אכלי ראשון אבל כלי שני ק"ל לזון תבשל ונת"ק מבשל וא"כ יוכל שפיר למימר מלח אינו תבטלון אלא בשאר דברים דככלי שני נמי בשלה וכת"ק. ולישנא בתרא ס"ל דרי"י מודה ברישא בשאר דברים לתי"ק וא"כ גבי מעשר דמייירי בשאר דברים ע"כ קמי אפלי שני וא"כ לתי"ק ככלי שני אינו מבשל כלל אפילו ע"י חומץ וזכר. א"כ ליכא למימר הא דלמחר אביי מלח אינו תבטלון דככלי שני נמי בשלה הא דלמחר אביי מלח לא כל שכן מלח. אלא ודאי דמתח אינו תבטלון כי פירושו דאפילו ככלי ראשון נמי לא בשלה:

העולה מדברינו ללישנא קמח ק"ל ר"י דככלי שני אינו מבשל כלל ולישנא בתרא קמח ר"י דככלי שני מבשל כשיש בו חומץ וזכר וא"כ מוכח הלכתא כלישנא קמח דהא מוקמין בפסקים יז אומרית ר' יודא הוא והתם מייירי ככלי שני מוכח לרי"י מבשל ככלי שני כשיש בו חומץ וזכר וא"ש דמוכח כלישנא בתרא ולקולא דפסקיהם מוכח ע"כ ה"א יז אומרית דבי יודא הא כ"ל:

ואין להקשות ה"ך אפטר לזמנא בלישנא קמח אליביה דתי"ק דשאר דברים תבטלון אפילו ככלי שני הא קמני גבי מעשר אבל נותן הוא להמטה ולתמחיו והוה כלל בני אמר ר' יוסף מוכח שפיר דתי"ק ס"ל דכלי שני אינו מבשל כלל וק"ל:

ישפון
ממנה
ראש
עדיף
שם ר
גם ב
רשב
ע"ז ס
כסבר
וכן ד
ז
וגם
מחלן
משש
מסקו
גושה
דמ ד
משמ
לעיר
דר'
חזות
דירו
לער
גופו
בחל
שה
דכא
והא
לזמן
ורכר
ואד
מהל
של
בין
ע"ז
וכו
ז"ל
לימ
אני
את
כנג
אש
כו'
תש
דה
כלי
בת
גון
צט
למ
לא
כה
לא
וא
של
לו
וד
א
לל

ישפוך רותחין בכ"ש ויגלגל בתוכן התרנגולות ואם עירה עליה מכ"ר נאסר
מנזה כדי קליפה ויקלפו העור והבשר מותר ואם כשעירה עליה רותחין היה
ראש התרנגולות למעלה והנוצה למטה אינה צריכה קליפה כי הפסק הנוצה
עדיף מכדי קליפה ע"כ. וכל זה כתבו התוספות בנכחים שם ובפרק כירה
שם רק שבנכחים כתבו הענין בביאור יותר ובכירה לא הזכירו קצת ראיות
גם בסוף ע"ז ה"ו הכירו מחלוקת רשב"ם ור"ת בקוצר וגם הר"ן כתב מחלוקת
רשב"ם ור"ת ושענותיהם בפרק כירה ובסוף ע"ז גם המרדכי (שנת סי' שג'
ע"ז סי' תתת) הזכיר סברותיהם בקוצר והסמ"ג לאוין סי' דף ע"ג סתם
סבברת ר"ת וכן נראה דעת סה"ת והגהות מיימוני פרק כ"ב מהלכות שבת
וכן דעת הסמ"ג סימן רפ"ח דף קל"ז ע"ב הרוקח סימן רנ"ג וסימן ת"ס
וכן דעת הר"א בספר יראים סימן ק"ב דף ל"ח ע"א והרמ"א רקנטי סימן כ"ח
וגם האגודה פרק כירה לא הביא אלא סברת ר"ת. וזה ה"ה פרק כ"ב
מהלכות שבת הזכיר מחלוקת רש"י והרמב"ם והרשב"א וגם ה"ה שאלעני
משנה ראוי להתמר כרש"י מיהו רבינו ירוחם נ"ב ח"ג ע"ש כרשב"ם מיהו
מסקנת ר' ירוחם כר"ת וכן נראה מסקנת הרא"ש ודעת הר"ן [פרק כירה]
נוטה לסברת הרשב"ם ודההוה כל ראיות ר"ת הראיה הראשונה שהביא מפרק
ד"ם חטאת כתב דלאו ראייה היא דאיכא למדחי' כדחדי' בירושלמי דמתהה
משמע אלא שעירוי כ"ר מבליע אבל לא מבליע ואדרבה משמע איפכא דקיי
לעירוי דכלי ראשון בלוע בלוישול והוא דירושלמי אינה ראייה דאפשר
דר' יוסי לא חש לההיא פירכא דר' יוסי בר בון בלוע דקסבר דאף בכלי
נחושת איכא פלוגי' בין בלוע לבישול ואדרבא התם משמע דמסקנא
דירושלמי הכי הוא דאין עירוי דז"ר מבשל דאמר התם בחר הכי מהו
לפרות ח"כ וקילוח אמר ר' עירא מחלוקת ר' וינה ר' יוסי ר' יצחק בר
גופתא בני קומי' ר' מנא עשה כן בשבת חייב משום מבשל עשה כן בבשר
כתלב חייב משום מבשל א"ל [לא] דאמר ר' עירא איזהו חילוק ברור כל
שהאור מהלך תחתיו ע"כ. ר"ל לאפיקו העבירו מעלה האש אפילו הוא כ"ר
וכן ביאר דבריו בסוף ע"ז. וקשיא לי היאך אפשר דירושלמי יסבור כ"ר
הוא תמיתין היא האלפס הקדירה שהעבירו מרותחין כ"ר אלא בע"כ צריך
לומר דאמר דקאמר בירושלמי כל שהאור מהלך תחתיו כדאפשר לקמן.
[וכתב עוד הר"ן שם] אלא לא ס"ל לבני מערבא דעירוי דז"ר מבשל
ואדרבא מקילי' טפי מגמרא דילן דלדידהוה לית להו בישול אלא כשהאור
מהלך תחתיו והוא דנעוה ארתחו נמי לאו ראייה היא דאיכא לאוקמה בגת
של אבן וכגון שבישול האור תחתיה ואפילו את"ל דמיררי בשל עץ התם הוא
ביין דצונן הוא אבל בעלמא לא עכ"ל וכן דחה הרשב"א בת"ה הארוך דף
ע"ו ע"א (ב"ג ש"ג ע"ט): הך ראייה דירושלמי וכן היא דמוגלשין דחה הר"ן
בסוף ע"ז ע"ש:

ובעי הגעלה ומריקה ושטיפה אח"כ אלמא בולע טובא הילכך לגבי שבת
אסור לכתחילה בתבלין דאילו כלי שני בהגעלה דכ"ש סגי ליה ולא מצינו
לו מריקה ושטיפה אלו דברי הרב ז"ל ויפה כיון. ומפורשו ג"כ אנו למידין
דאפילו כלי נחושת שעירה לתוכו בין מכלי ראשון בין מכלי שני בולע הוא
וצריך הגעלה שלא אמרו שם בירושלמי אינו בולע אא"כ האור תחתיו אלא
שלא להצריכו מריקה ושטיפה במערה לתוכו רוחח אבל בולע הוא וצריך
הגעלה ושלא כדברי בעל העיטור ז"ל שהכשירו בלא כלום ואין דבריו
נכונים בזה כלל עכ"ל וכן כתב הר"ן בסוף ע"ז ולא משמע ע"ז דעת כל
הפוסקים הנ"ל וגם אין פירושו זה נכון דא"כ עיקר ראייה דר' וינה היא
ממאי דבעי מריקה ושטיפה וזה לא נזכר בירושלמי והעיקר חסר מן הספר
ועוד דהא וודאי דבעלמא לא בעי מריקה ושטיפה אפילו בישראל בו ממש על
האור אלא מגעילו ודיו אלא דווקא גבי עדישים איצטריך מריקה ושטיפה כמו
שהוכיחו התוס' בפרק דם חטאת דף צ"ז ע"ב ד"ה לא נצרכה והאגודה לשם
והוא פשוט וודאי דבולע יותר בעודו על האש מעירה אלא וודאי לאו
בבליעה טובא תליא מלתא אלא גזירת הכתוב הוא דבעי מריקה ושטיפה גבי
קדישים כל היכא דבולע וא"כ מ"ל לר' וינה למידך דלמא בולע רק מעט
ואפילו הכי גזירת הכתוב הוא דבעי מריקה ושטיפה ועוד דמדקאמר את לך
לעומר כלי נחושת בולע משמע דקאמר דאינה בולע כלל דאל"כ מאי תמיה
דלא בלע נמי טובא ועוד דפשטא דלישנא דבולע לא משמע הכי אלא העיקר
דבירושלמי בא לדון דין בישול מבולע ודחי מעיקרא דילמא כלי חרס שאני
דבולע אע"ג דאינו מבשל כיון דרבי' כדאשכחן בפרק אין מעפידין דף ל"ג
ע"ב גבי הני כסי דשתי בהו גוי וכי' ובכמה דוכתי דבלוע חרס קל לבלוע
והיחייב ר' יוסי בר בון והתני אף בכלי נחושת כ"ר דנאסר ע"י עירוי ואם
אימא דעירוי אינו מבשל לא בלע וכמו שכתבו התוספות והסמ"ג ושאר
פוסקים אלא דאין מהירושלמי הוה ראייה דעירוי דז"ר מבשל דאיכא למיתני
דר' יוסי לא חש לההיא פירכא דאף בכלי נחושת איכא לפלוגי' בין בלוע
לבישול וכמ"ש למעלה בשם הרשב"א והר"ן וא"כ מסקנת הירושלמי
דעירוי דכלי ראשון אינו מבשל לענין שבת ובשר כתלב ואפילו הכי מבליע
בכלי נחושת:

ועתה אבאר דעת רשב"ם ור"ת שהביאו התוס' והרא"ש וסייעתם ונראה
דאע"ג דס"ל לרשב"ם דעירוי ככלי שני לענין בישול מכל מקום
מודה דעירוי מבליע כנדי קליפה כגון אם עירה איסור רוחח על היתר או
חלב ע"ג בשר אוסר כדי קליפה שהרי מביא ראייה דעירוי ככלי שני מהא
דקיימא לן בפרק כיצד צולין תחאה גבר והתם אמרינן דלכ"ע קליפה מיהא
בעי אלא דס"ל לרשב"ם דעירוי אינו מבשל אלא וכן אינו מבליע ומבליע
כדאיתא ולכן מותר לערות על התרנגולת (דעירוי אינו מבשל) אבל וודאי
מודה דמבליע כדי קליפה (3) והכי משמע מ"ש הרא"ש ואי תקשי לך הא
אמר בההיא סוגיא כו' ודו"ק:
והכי משמע להדיא בתוס' דובחים שם בריש הדיבור ע"ש:

מנחת אהרן

לכא לאקשוויתני אבל נתון הוא לתוך הקערה י"ל למיירי בשבילן שהוא קשה
אלב גבי מעשר למיירי בשאר דברים קשה ככ"ל. וי"ל לתוך כד יוסף לטעויה
למי שפיר לוחטו נתק'. שנת דף מ"ס ע"ב פ"ר מביא ארס קיומן מים ומיניהו
כנגד המדורה לא בשביל שיחמו אלף בשביל שפגמו יכתבו בני יסורא אומר מביאה
לשם כך על שמו ומיניהו כנגד המדורה לא בשביל שפגמו יכתבו בני יסורא אומר מביאה
כו' איבעל לכו שמו מכו לתי"ק רבה וכו' יוסף דלמיני תנווייהו להיתר רב כחומר
בו יתקן אמר לאוקורא רבה וכו' יוסף דלמיני להיתר רב כחומר
מושר קטנר ת"ק שמו אין בו משום נישול ואמ"ר רבי יודא ליתמר שמו יש בו
משום נישול והפסדו לאו זהו משום נישול ופסדו ופסדו ופסדו ופסדו ופסדו ופסדו
למיני נישול דר"י שני לת"ק וא"כ לת"ק גבי שמו אף שהי' קוללת הסינו כמו
כל שני אינו מבשל ושמו אינו מבשל כל כך כמו שאר דברים להא' כהא' אוסר
מיים בשביל שיחמו ופסדו מתייר והתם גבי מעשר תנו השמן משולל לעוקא אלב
נתון לתמטת כו' וא"כ לת"ק שמו אינו מבשל ככלי שני אבל שאר דברים מבשלים
ככלי שני ולפי"ז מוכח לנישנא קמא לת"ק שאר דברים מבשלים ככלי שני דלתי"ק
למה תני במשנה דמשעושות שמו ליתמי שאר דברים ולמשעושות כו' דהיתר
למילתו שאר דברים מותרים ככלי שני אלף ודאי דשאר דברים חסור אלב לנישנא
בתרא לא קשה למה תני שמו דילי' דק"ל כדכ' כחומר בני יתקן למה גבי שמו
לאוקורא דהפסדו זהו בשולו וא"כ שמו גרע משאר דברים דהיתר להבשיל
ואדרבה למשעושות כו' דהיתר כהא' תני שמו לאין מבשל ככלי שני מכל שכן
שאר דברים ואף ליתמרה ההבא רב יוסף דלמיני וכו' יוסף קכ' שמו להיתר יש
לומר דלמיני מהדר ליה את תני דמי חסור כו' וי' חסור י"ל דק"ל גבי שמו
לאוקורא ו"ש ככ"ל:

והא דכתי' ויודא מתייר גבי שמו ככלי שני בלא חומר וז"ל ואפסר אפילו בחומר וז"ל
ובשבת אמר הפסדו זהו בשולו משמע דמבשל ככלי שני כבר פירשה יפה הרמב"ן
לובלן ע"ש:

אך עיינו לא פלטנו תחלה לז' אחריון בייחוד דבפסוקים אין מוללן את
הקליפות מיירי ככלי שני למה תני קליפות הא קתם קליפות היינו כלי
ראשון אלף ודאי כהנ"ר דכלי ראשון אם שהה הרכה ללאחר שהעבירו מעל האור

ולמה שכתב וכן משמע מדברי התוספות פרק כירה ר"ל מה שכתבנו אחר דברי רשב"ם ור"ת ונראה דעירוי לא הוי לא ככלי ראשון ולא ככלי שני אלא מבשל כדי קליפה דהא תניא כותיה דשמואל כ"ו והבין דהאי ונראה הוא מדברי התוס' כעין פשר וליתא דא"כ למה לא הזכיר איך יתורץ לר"ת הא דקיימא ל"י כשמואל אלא הכל הוא מדברי ר"ת כמפורש בתוס' ודוחים ועוד דהרי בתוספות זכורה לא נזכר ר"ת כלל רק ר"י ע"ש ולכן כתב הטור בדברי ר"ת ומהא אם עירה עליהם די בקליפה וכן כתב ברמזים ור"ת חשיב עירוי ככ"ו ואם עירה עליהם צריך לקלוף עכ"ל והוא פשוט והאי דהתיר ר"ת לשפוך רותחים על כלי שנשתמש בו בכלי ראשון באמת הקשו עליו התוספות ש"ס והרא"ש ועיין בהר"ן בע"ז שחמה ג"כ על ר"ת בזה והקשה עליו מירדה דמר עוקבא:

ונראה דלר"ת נמי כלי שני אינו מבליע כדי קליפה דלא אשכחן דפליג בהא אשכח"ם ועוד כיון הוכחתו לעיל דר"ת מפרש הך דתתאה גבר נמי ע"י עירוי א"כ גם בעירוי ס"ל דתתאה גבר א"כ מיד לכשעירוהו לכ"ש נצטנן ושוב אינו אוסר וכדוהוכחתו לעיל לרשב"ם והכי משמע מדברי הרשב"ם שם דלר"ת כ"ש אינו מבליע וא"כ כל הפוסקים דלעיל להסמ"ג מכללם שעומדים בשטת ר"ת סוברים וכן דלא כמו שכתב מהרש"ל באור"ש סימן ל"ג (אות ד) דלסמ"ג אפילו כלי חרס אפשר דבולע ככלי שני וכ"ש דבר של מאכל דליתא:

וגם הר"ף בהג"ה תשב"ץ סימן ש"ל"ג כתב דכ"ש אינו מפליט ולא מבליע וכתב שכן פירש ר"י וכתב מהר"ל בחשבוה סימן קע"ד דק"ל כר"י דכ"ש אינו מבליע ואינו מפליט אכן הג"א פרק כירה כתבו דכלי חרס אפילו בכ"ש מבליע פרי"ו מהר"ח עכ"ל וכן משמע מדברי הרמב"ם סוף פרק ה' מהלכות חמץ ומצה וכן פסק ב"י בא"ח סימן תנ"א וכן פסק באר"ה כלל ל"ד דין כ"א בשם הא"ו מהר"ף וכן פ"י מהרש"ל דחרס בולע אפילו כר"ש מ"ודה כתבו מהרא"י ומהרש"ל דאפילו אי מבליע בחרס בכ"ש אינו מפליט אבל האר"ה גופא שפסק דכ"ש אינו מבליע בכלי חרס ולא בשאר דברים אפילו כדי קליפה וכן כתב בסוף נל"י י"ז וז"ל ומה"ט אנו מתירין מאכל שבקערה שנפל בה שרץ אפילו היד סולדת בו ולא דמי לקערה של חלב שעמרים בה כבר רותח שצריך קליפה דקלות עירוי ראשון וודאי מבליע כדי קליפה אבל כ"ש לא ובתשובת הגאונים מהיר מה"ט בשם רבינו יואל בדיעבד תרנגולת שנמלגה במים של איסור עכ"ל וכן כתב עוד כלל כ"ז וכן פסק הרב בת"ח כ"ל ל"ג דין א' בכלי חרס אינו בולע ככלי שני ותימא דבהג"ה ש"ע בא"ח סימן תנ"א (ס"ח) משמע דסובר דכלי חרס שנשתמש בו חמץ בכ"ש אסור ואולי משום חומרא דקמ"ד נענה ביה: ולענין הלכה יש להחמיר ולאסור הכלי חרס במקום שאין הפסד כל כך בשגם הרשב"א והרמב"ן סוברים דאפילו בכלי נחושת מבליע וגם יש פוסקים שאביב קליפת דקמ"ד א"כ אינו מבשל מבליע ומפליט וכן בדבר מאכל יש להחמיר ולקלוף במקום שאין הפסד כ"כ כיון דבלא"ה לאותן הפוסקים שמפרשים הך דתתאי גבר שנפסק הקלות א"כ אין ראייה דכ"ש אינו מבליע אבל היאך דנפסק הקלות כשעירוהו ל"כ"ש וודאי ראייה אינו מבליע כלל אפילו כדי קליפה וכדוהוכחתו למעלה מהך דנטף מרוטבו על החרס אבל במקום הפסד מרובה וכו"ו"ש וכן פסק דכ"ש אינו מבליע כלל אבל עכ"פ אין לאסור כולו בכ"ש וכן כתב מהרש"ל בתשובה שם לא כתב דמבליע אלא כדי קליפה ותימא על מה שכתב בספרו פרק כ"ה סי' ע"א לאסור כולו ובב"ח סימן ק"ה (ס"ה) מחמיר יותר וסובר דבכ"ש שהי"ב (מבליע) מפליט ומבליע כאחד ואסור כולו ולא הביא אל טעם ולא ראייה לדבריו והוא תמוה מאוד ובחתי ספק לא דדוק כאשר כתבת:

ולדעת יש פוסקים שהבאת דכ"ש עכ"פ מבליע כדי קליפה מיושב מה שהקשה הרשב"א בתה"א שם דלא אפילו חרס הכסלים ותום השחיטה מבליעים כדי קליפת דאין הכי נמי כלי שני מבליע כדי קליפה אלא שאינו מבשל ולא מפליט ומבליע כאחד והלכך חום הכסלים דליכא אלא מבליע אוסר כדי קליפה פ"ו שחט בסכין של גוים היינו משום דסתם סכין שמגונית טוח על פניו וכדפירש הרשב"א גופיה בריש זולין ובתה"א דף ע' וא"כ השומן עצמו נבלע בבית השחיטה וכו"ה"ג בפירושו הרא"ה בדרך הבית דף ע"ז ואף לשאר הפוסקים דפירשו דהך דשחט בסכין של גוי היינו דווקא בכך יומה משום איסור הבלוע בו וכדמוכח נמי הרשב"א במשמרת הבית שם מתן דסכין ששחט בה דאסור לאכול בו רותח ע"ש וכן אפילו להפוסקים דכ"ש אינו מבליע כלל מכל מקום יש לחלק כמו שכתב הרשב"א שם בשם המצת רבותיו דשאני התם דטבעו של דם להבליע מחוץ מיהא א"נ והוא הקצת כמו שכתב מהרש"ל בספרו שם דחום השחיטה שנתח חום הטבעי אפילו אין היד סולדת בו טבעו חזק ומבליע בו כדי קליפה עכ"ל וכן בחום הכסלים י"ל כן ומה גם חום הכסלים גופיה דעת הרמב"ם ושאר פוסקים וכן הרא"ה שם שאינו מבשל כלל בדיעבד ואף שהרשב"א הקשה שם על רבותיו ומדקמ"ד דכ"ע בית השחיטה רותח מ"ד קולף שפיר כ"ו ואם איתא דרותח כ"ו האי בעלמא אינו מבליע מה שפיר דקאמר כ"ו י"ל דהכא קאמר שפיר כיון דרותח הוא שפיר י"ל דאפילו אין הי"ב טבעו הוא דמבליע אבל א"ל דשאני התם דאגב דחוקיה דסכין בלע דהא בלישנא בתרא הוא דקאמר התם דכ"ע בה"ש צונן למ"ד קולף אגב דחוקיה דסכיןא בלע משמע דבלישנא קמא כיון דרותח אפילו בלא טעמא דדווקא דסכיןא בלע אלא

צריך ליישב בהנך גווני דפירשתי תדע דהרי הדבר ידוע דחום כלי שני שנפסק העירוי נמי מרובה יותר מחום הכסלים וחום השחיטה והרי הוכחתו לעיל מן הגמרא דאינו מבליע כלל אפילו כדי קליפה אלא צריך ליישב כדפירשתי ועוד תדע דהרי הוכחתו לעיל דהירושלמי בא דלון דין בישול מבלוע וכדפירשתי אלא דר' יוסי ס"ל דאין ללון זה מזה וכדמוכח בירושלמי א"כ ר' יונה ע"כ ס"ל דכלי שני אינו מבליע בכלי מתכות דאל"כ תקשי לנפשיה אמאי יליף מכלי מתכות הא כ"ש אינו מבשל ואפ"ה מבליע ור' יוסי דפליג עליה עלה פליג עליה דעירוי ככ"ש לענין בישול אבל בהא דכ"ש אינו מבליע בכלי נחושת לא אשכחן דפליג עליה ולפ"ז ה"י מוכח נמי דכ"ש אינו מבליע בכלי חרס דאל"כ האריך דייק ר' יונה מעיקרא מעירה לתוכו רותח אלא שיש לומר בזה דר' יונה ס"ל דחרס לאו דווקא וידע דברייתא דכלי נחושת א"נ מעיקרא לא אסיק אדעתיה לאפילו ב"ו בישול לבלוע אבל לבתר דהוי תמן כלי חרס בולע א"כ אפשר דכ"ה בולע נמי בכלי שני אבל בכלי נחושת דמוכח דס"ל לר' יונה דאינו בולע בכלי שני לא אשכחן דר' יוסי פליג עליה ודו"ק וכן משמעוהו כל הפוסקים דכלי שני אינו מבליע בכלי נחושת:

מ"הו וודאי אם עירה לתוך כלי נחושת בהא וודאי האמת כהרמב"ן והרשב"א דבולע וצריך הגעלה לכ"ע ולא עמיהו לסוף דעת ר' ירוחם וכו' עד והכי משמע מדברי הרא"ש וכל הנך פוסקים דלעיל שהביאו הירושלמי זה לפסק הלכה כדאימת בפרושי לש"ע:

אבל מאי דס"ל לרשב"א בתה"א דף ע"ז דכלי שני מבליע ומפליט כאחד כדי קליפה וכן נראה דעת רשב"א שהביאו המרדכי והאגודה פרק כירה אלא שחמלק שם בין שומן לזם ע"ש וזה דעת רבינו חיים כהן שהביאו המרדכי והג"א סוף ע"ו והובא דעת זו בתשובת מהר"ם שבדפוס וחתרת דכ"ש אינו מבשל כ"ו וכן כתב בהר"ן פרק ג"ד הנשה בסוגיא דרישא בכבשא ואין כן דעת כל הפוסקים שהבאתי למעלה וכ"כ השערים סימן ל"ג וז"ל קיימא לן אם מלגו תרנגולים יחד בכ"ש ונמצא אחד נבילה שהשחירות מותרות דכ"ש אינו מבשל כ"ו וכן כתב רמב"ן סימן כ"א (אלא שכתב שם קצת דברים שאינם נכונים והוא נגד כל הפוסקים ע"ש ע"כ לא הבאתי) וכן כתב הסמ"ג והג"א ומרדכי והרקנט"י שם בשם ר"י שנשעשים בכל יום שמתירים האחרות שנמלגו בכלי שני עם הטריפה וכן כתב מהר"ל בדיני מליגה (דפוס קרימונה דף צ"ח ע"א) וכן כתב מהרא"י דיש לנהוג הכי ולא כיראב"ה וכן פסק האר"ה כלל ל"ז דין ט"ו וכן פסק ב"י ומהרא"י ומהרש"ל וכל האחרונים והכי נקטינן:

מ"הו כתב מהרא"י וז"ל לא ראיתי בגבולינו שמולגים תרנגולת אפילו בכ"ש דלאו משום חשש איסור נמנעים דאין איסור בדבר בכשרות לכ"ע עכ"ל (וצ"ע דהא הרשב"א אוסר אפילו ככה"ג ומביאו הטור ואפשר דכ"ע לאו דווקא) וכן כתב באר"ה של מהר"ל שהמהר"ל לא הנהיג שום מליגה בכל תפוצות ריינו"ם אפילו בכלי שני ואפילו בנשואין וברית מילה שהרבו בעופות לא מלגו אף הרבב נשים לתלוש הנגוצות או השליכים לצוננים מבליע להסרת הנגוצות עכ"ל ונמשכו אחרי דברי מהרא"י ומהרש"ל והאחרונים דלכתחילה יש להחמיר אף בכ"ש שהי"ב:

מ"הו כתב מהרא"י והאחרונים דלצורך שבת או לכבוד ארוחים וכו"ה"ג מותר אף לכתחילה לשרות בשר שמלא קרח וכפור בכלי שני שהי"ב ב"ה מפרש מילוחו וכתב הרב בהגהת ש"ע סימן ס"ח סעיף י"א דטוב ליוהר לכתחילה שלא להניחו רק במים שאין הי"ב:

מ"הו בעירוי וודאי נראה דאפילו נפסק הקלות מבליע כדי קליפה לכ"ע כגון עירה איסור רותח ע"ג היתר או חלב ע"ג בשר ואע"כ דמדברי הרב בהגהת ש"ע סימן ס"ח (ס"ו) נראה דאם עירו מכלי ראשון על ומבליע כאחד אבל מ"ם מפליט או מבליע ותדע דהא פריך בפרק כיצד צולין מנטף מרוטבו על החרס וחור אליו יטול את מקומו כס"ד בחרס צוננת בשלמא למ"ד עילאה גבר משום הכי יטול את מקומו דאילו רוטב ומרתח ליה לחרס והדר חרס ומרתח ליה לרוטב וכי הדר רוטב אפסח קא מטיי למ"ד תתאה גבר חרס כיון דצוננת היא אקורי מיקר ליה לרוטב אמאי יטול את מקומו הב"ע בחרס רותחת ע"כ אלמא בין לרב בין לשמואל הווי קאסרי ליה אלא משום דכיון דצוננת היא אקורי מיקר ליה ושיי לשמאל אקסרי התם אדמיקר ליה א"א דלא בלע פורתא קליפה מיהא בעי אלמא דאפילו נפסק הקלות בעי קליפה והכי משמע להדיא מתוס' ובתנין המרדכי והג"א והר"ן דסוף ע"ז שהבאתי למעלה מיהא וודאי מ"ם מבליע וכובר הוכחתו זה עוד למעלה והכי מוכח מהא דכתב הרמב"ם פרק ט' מלכות מ"א (ה"ה) והטור סימן צ"א הרוקח סימן תנ"ו והפוסקים בחלב רותח שנפל [על] בשר צונן דקולף הבשר ומותר והכי משמע להדיא כגמרא דפרק כיצד צולין שם: ולענין הלכה אי עירוי ככ"ר מבשל כדי קליפה היה נראה לכאורה לפסוק דעת רשב"ם ורמב"ן והרשב"א והר"ם דאינו מבשל כלל כיון דמסקנת הירושלמי משמע הכי וכן הוא דעת מהר"ם שהביאו המרדכי וז"ל המרדכי שם ובשר שנמלח ושהה כדי מליחה וקודם הדהו נתנהו בכלי שני ברותחו לא ידענא מה אידון ביה משום דאמרין בירושלמי פרק כירה תמן כלי חרס בולע תבלין אין מתבשלים פירושו דעירוי ככלי שני כן מצאתי

כשם רבינו מאיר עכ"ל וצ"ע דבהגהת ש"ד סימן (נ"ג) [נ"ה] (ואת בו ובת"ה סימן קע"ו הועתק לשון מהר"ם והא אמרינן עירוי ככלי ראשון וכו' משמע דסובר בפשיטות דעירוי ככלי ראשון וצריך לומר דאליבא דמ"ד הכי קאמר וליה לא ס"ל וכן משמע באו"ה כלל נ"ח דין ה' שהעתיק לשון מהר"ם ואף לדברי המחמיר דעירוי ככלי ראשון כו' ור"ל דלר' יוסי דקאמר בירושלמי תמן כלי חרס בולע תבלין אין מתבשלים ס"ל דעירוי ככלי שני וכדקאמר בהדיא בירושלמי מהו לערות מן הקלות מחלוקת ר' יונה ור' יוסי ומסקנת הירושלמי כו' יוסי וא"כ ע"כ ס"ל לר' יוסי לחלק בין בלוע לבישול וא"כ כלי שני נהי דאינו מבשל מ"מ לא אשכחן בשום דוכתא דאינו מבליע ואדרבא משמע כיון דעירוי מבליע ה"ה כ"ש דהא השתא כי הדדי נינהו ומה"ש פסק מהר"ם ושאר פוסקים דלעיל דכ"ש מבליע בכלי חרס וכן פסק מהר"ם בתשובה סימן תרמ"ט בשם תשובה לר' יונה ושאר גאונים דכ"ש מבליע ע"ש:

ומכל מקום מודה מהר"ם דכלי שני אינו מפליט ומבליע כאחת כדכתב בכלבו סימן ק' דף ק"א ובהגהת מרדכי פרק כל הבשר ובהגהת ש"ד סימן ל"ג על שמו בתרגומות שונגלה בקערה חולבת אפילו היא ב"י הקערה והתרגומות מותרות דכ"ש אינו מבשל עכ"ל אך קשה דבתשובת מהר"ם סימן ק"א דפ"ק דע"כ א"כ ע"כ ס"ל לר' יוסי לחלק בין בלוע לבישול וא"כ כלי שני נהי דאינו מבשל מ"מ לא אשכחן בשום דוכתא דאינו מבליע ואדרבא משמע כיון דעירוי מבליע ה"ה כ"ש דהא השתא כי הדדי נינהו ומה"ש פסק מהר"ם ושאר פוסקים דלעיל דכ"ש מבליע בכלי חרס וכן פסק מהר"ם בתשובה סימן תרמ"ט בשם תשובה לר' יונה ושאר גאונים דכ"ש מבליע ע"ש:

ומכל מקום מודה מהר"ם דכלי שני אינו מפליט ומבליע כאחת כדכתב בכלבו סימן ק' דף ק"א ובהגהת מרדכי פרק כל הבשר ובהגהת ש"ד סימן ל"ג על שמו בתרגומות שונגלה בקערה חולבת אפילו היא ב"י הקערה והתרגומות מותרות דכ"ש אינו מבשל עכ"ל אך קשה דבתשובת מהר"ם סימן ק"א דפ"ק דע"כ א"כ ע"כ ס"ל לר' יוסי לחלק בין בלוע לבישול וא"כ כלי שני נהי דאינו מבשל מ"מ לא אשכחן בשום דוכתא דאינו מבליע ואדרבא משמע כיון דעירוי מבליע ה"ה כ"ש דהא השתא כי הדדי נינהו ומה"ש פסק מהר"ם ושאר פוסקים דלעיל דכ"ש מבליע בכלי חרס וכן פסק מהר"ם בתשובה סימן תרמ"ט בשם תשובה לר' יונה ושאר גאונים דכ"ש מבליע ע"ש:

מחתי
לא פי
הראש
(ה) 1
הר"ג
שהחל
בה
הכל
השקט
מעט
ב"כ ל
איתא
מלוק
אכל
תמיד
מומני
הפר
האי
שכלל
למיו
ולכא
כו
ס
ע
ח
אך
ל
השקט
שנתג
אקור
קמו
כמו
הגור
מעט
בית
מפג
הכל
דהג
מתג
הגור
לא
מו
וה"ל
בשמן
תיו
גורני
במני
איסור
השקט
והשו

מחתי
לא פי
הראש
(ה) 1
הר"ג
שהחל
בה
הכל
השקט
מעט
ב"כ ל
איתא
מלוק
אכל
תמיד
מומני
הפר
האי
שכלל
למיו
ולכא
כו
ס
ע
ח
אך
ל
השקט
שנתג
אקור
קמו
כמו
הגור
מעט
בית
מפג
הכל
דהג
מתג
הגור
לא
מו
וה"ל
בשמן
תיו
גורני
במני
איסור
השקט
והשו

כתב האו"ה כלל ל' דין ט' חלב תפל ששהה מע"ל בקערה מודחת של בשר בת יומא אסורים אפילו בדיעבד וה"ה לשאר היתר ששהה בכלי של איסור בן יומו עכ"ל צ"ע דכאיתא בפרושי לשי"ע ס"ק ב' הילכך נראה דאם שהה חלב תפל בקערה של בשר או שאר היתר בכלי נקי של החלב אז המאכל מותר וכמ"ש שא"א שיתחיל מיד לכבוש כשנבלע בו האיסור דהא צריך עכ"פ לנקותו תחילה קודם שנותן בו היתר ועוד בדלא הכי יש פוסקים דכבוש היה בג' ימים וכמו שכתב המרדכי פרק בתרא דע"ז בשם ר"ת ופרק ב' דביצה בשם ר' שמואל ורא"מ וראב"ד ועוד דבאל"ה רש"י והר"ן ור"ת וריב"ם ושאר גדולי הפוסקים הראשונים סוברים דלינת לילה פוגמת וכן כתב האגור בשם שיה"ר"ל שהשיב שכן היו נוהגין ונהי דאנן קי"ל דכבוש ופגימה תרווייהו הוי מע"ל מ"מ בנ"ד וודאי יש להחריג נ"ל וכן כתב מהר"ל ו' חביב סימן קל"ח בתשובה וז"ל והזמן שמצאתי בדברי הפוסקים הוא ג' ימים לסדרת קצתם לפחות צריך יום או לילה וצריך להביא ראיות שהי' די בזה וכן הוא במרדכי ו"ט פרק שני וא"כ אפילו הוי הלכה שיש בו הגוי הכבושים כן יומא לא יאסור פליטתו משום כבוש ה"ה כמבושל שבזמן שידנו כמבושל טעם פליטתו פגום ומותר ככ"ל:

בב"י (ספ"ה ט א) ד"ה וכתב עוד המרדכי שהשיב רבינו נתנאל שאם אין בחתיכה בשר ששים מחלבה אך עם שאר החתיכות יש מן החלב היה מחמיר ואסור החתיכה שיש בה החלב אפילו יש בשאר החתיכות ס' מן החלב שכאם אין החלב מפעפע מחתיכה לחתיכה ואין בה ס' לטבלו אבל אם נולג החלב בחתיכה אחרת מצטרפת אותה לחתיכה עצמה לבלבד דה"ג לא קרינן פנפוע מחתיכה לחתיכה דכיון שנגע בה הוי כאילו דבוק בה עכ"ל. ונלע"ז דמהר"ם דסבר אינו מפעפע מחתיכה לחתיכה נקטינן שהוא יותר מפורסם מרבינו נתנאל ועוד ל"ל שבקינן מאי דפשיטא למהר"ם משום מאי דמספקא לרבינו נתנאל ה"ה הבי' פירוש דמשמע ליה להבי' מהר"ם סבר דאפילו נגע החלב בעצמו בחתיכות אחרות אין מצטרפין אותה חתיכה לבטל משום דחלב אין מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ואע"פ שנגע בחתיכה אחרת מ"מ איכא למימר דשמן באותה חתיכה שנגע לא מפעפע אלא מעט ובחתיכה האחרת פנפע הרבה עד שאין בה ס' ומשע כן מדברי מהר"ם שהביא לעיל וז"ל ולענין שאר החתיכות שנמלחו יחד וכו' אם אין בכל אחת מהם כפני עצמה ס' לבלט החלב אסורים ואין מצטרפין ביחד לבטל החלב כיון דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב עכ"ל. וע"כ לומר דנגע החלב בעצמו בחתיכות אחרות דא"ל"ה לא היו האחרות אסורות ונלע"ז וכתבו הכלבו פ"ס ק"ד ותשובת מיימוני הלכות מ"א סימן י"ד והגהת ש"ד סימן ל"ד על שמו גבי מ"ש ואם נגעו אחת או ב' בחלב והוכרו ולבסוף נתערבו אם יש לשם מן הכשרות ויתר שלא נגעו בחלב כולן מותרות וכו' ע"ש:

ומה שכתב הבי' דלא שבקינן מאי דפשיטא למהר"ם משום מאי דמספקא לר"ג ה"ק דסתתברא וודאי דמשום דמספקא ליה לר"ג אי חלב מפעפע מחתיכות לחתיכות מ"ה כי נגע החלב בחתיכה אחרת ס"ל דמצטרף הכל אבל אי הוי בריא ליה דחלב אינו מפעפע מחתיכה לחתיכה לא היה מקיל להצטרף הכל כי נגע בחתיכות אחרות דהא אפשר לומר דבחתיכה זו מפעפע הרבה עד שאין בה ס' ובחתיכה אחרת לא מפעפע אלא מעט א"ו משום דבלא"ה לא בריא לן דאינו מפעפע משום הכי קיל ליה הכא הלכך למהר"ם דפשיטא ליה דחלב אינו מפעפע וסבירא ליה דאפילו נגע בחתיכה האחרת אינו מצטרף ולא שבקינן מאי דפשיטא ליה למהר"ם משום א' דמספקא לר"ג (ה) (ז):

שוב מצאתי בספר שארית יודא וז"ל ועוד דלא שבקינן מאי דפשיטא למהר"ם וכו' נ"ב וז"ל ולכאורה נראה שכונות המחבר ז"ל לפסוק כמהר"ם כשנוגע החתיכה בחתיכה אחרת שאין מצטרף אותה חתיכה לבטל החלב דבהא נמי אמרינן אין מפעפע אלא ע"י רוטב דאלת"ה אלא כשאינה נוגעת הוא דאינה מצטרפת אבל אם נוגעת מצטרפת א"כ מה שייך לומר כמהר"ם נקטינן אחר שגם הר"ן אזיל הכא והכא לחומר ולפי"ן קשה מ"ש דלא שבקינן וכו' והלא גם לר"ג דפשיטא ליה וצ"ק דאי סבירא ליה למהר"ם דאפילו בנגע אינו מפעפע אמאי אסור החתיכות שנמלחו יחד עם חתיכת החלב ועוד דדבר פשוט הוי דאם נגעו החלב בחתיכה לא מקרי פנפוע

והכי מוכח בירושלמי פרק קמא דחלה הלכה ו' דאמרינן התם דב"ש ובי"ה פליגי בהמטעה וחלתה אי פולט מהלך או לא ואמרינן התם המטעה זה הנותן לתוך קמח החלטה קמח לתוך חמין וחמין לתוך קמח היינו עירוי וקמח לתוך חמין היינו כלי ראשון וכן הוא בתוספות והרא"ש ושאר פוסקים ובהר"ן גופיה סוף ע"ז גבי מוגלשין ע"ג קמח בגמרא דילן ובתר הכי קאמר איהו חלוט ברור כל שהאור מהלך תחתיו משמע דה"ק איהו חלוט ברור דפטר מחלה בין לב"ש ובין לב"ש כל שהאור מהלך תחתיו אבל כלי ראשון שהעבירו מעל האש פליגי ביה כן מבוואר בר"ן גופיה דמאי דקאמר כל שהאור מהלך תחתיו ח"ו לאפוקי אתא והבאתיו לעיל וקאמר הכא בירושלמי דה"ן לענין חיוב חטאת בשבת הוי תבשיל ברור כל שהאור מהלך תחתיו אבל לענין איסור לעולם עירוי ככ"ד וע"כ לא הביאו התוס' וכל הפוסקים הני"ל כלל מסקנת הירושלמי זו משום דס"ל דלא איירי כלל מדן עירוי אלא לענין חיוב חטאת וזה נ"ל ברור:

והילכך יש להחמיר וכן נראה דעת מהר"א"י וכן פסק ב"י ומהר"ש"ל וכל האחרונים אבל וודאי נראה דאינו מבשל יותר מכדי קליפה וכדכתבו כל הגן פוסקים דלעיל וכן אינו מבליע יותר מכדי קליפה וכדוהתכתיב למעלה ובדמשמע מהך דפרק כיצד צולין:

מנחת אהרן

אם צרלשונה נעלם נאחזת ויותר תנצנתה אכל אי הוי צירוף ליה חלב אינו מפעפע מחתיכה לחתיכה לא היה מקיל להצטרף הכל כי נגע החלב בעצמו בחתיכה אחרת דהא אפשר לומר דבחתיכה זו מפעפע הרבה עד שאין בה ס' ובחתיכה אחרת לא מפעפע אלא מעט א"ו משום דבלא"ה לא בריא לן דאינו מפעפע משום הכי קיל ליה הכא הלכך למהר"ם דפשיטא ליה דחלב אינו מפעפע וסבירא ליה דאפילו נגע בחתיכה האחרת אינו מצטרף ולא שבקינן מאי דפשיטא ליה למהר"ם משום א' דמספקא לר"ג (ה) (ז):

(7) פירוש ה"ק ומתמכרה וולוי תסוס למסקנא ליה לרי"א אי חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה אחרת אף בתקום שאל נגע החלב בעצמו תסוס הכי כי נגע החלב נעמו בחתיכות אחרות ס"ל דלמנוקף הכל נעטל החלב כו"ל למפעפע מחתיכה אחת נכזה ובחתיכה אחרת אינה אלא מעט מ"מ י"ל לאלתר שנעלם החלב בחתיכות לא שנגע בו אחר זה נעלם מחתיכה זו לתצרתה ומהו ליה לכן למעטרפין כולן נעטל אף נעטל

מחתיכה לחתיכה דמה בין זה לדבוק בה לפיכך נראה בכירור דהא דמהר"מ
לא פליג אר"י ומ"ש כיון דאין חלב מפעפע היינו דאינו מפעפע מחתיכה
הראשונה שנבלעת בה החלב לחתיכה האחרת לכשיצטרפוהו שיהיה לבטל

מנחת אהרן

(ה) ומעתה נמי ישובו כל קושיות מה שהקשה בכפר שארית יודל על הבי"י
דקושיא ראשונה שהקשה מה שידך לומר כמהר"ת וכו' אחרי שגם
אר"י אזיל לתמוהא זה אינו דלר"י כגנוע החתיכה שהלך דבוק בה במקום
שהלכך דבוק לחתיכה אחרת מתערפין כל החתיכות לנגול החתיכה שהלכך דבוק
בה והכל מותר ולמהר"ת אקור הכל ומ"ש על הבי"י דתבט לא שצקין כו' הלא
גם לר"י פשיטא ליה ה"פ לא שצקין תמי' דפשיטא ליה למהר"ת לאינו מפעפע
החלב מחתיכה לחתיכה ולהר"י מתקפא ליה אי מפעפע מחתיכה לחתיכה ומה
שהקשה למהר"ת אחרי אקוריס החתיכות שנמלחו יחד אם אינו מפעפע בודולא
שהוא מפעפע אך מתקפא לו שמה בחתיכה אחת שנגע החלב לא מפעפע אלא
מיגע וחתיכה אחרת מפעפע הרבה עד שאין בו ק' ומה שהקשה מה בין זה לדבוק
ב"כ לא קשה מידי בדבוק בו בודולא מפעפע הרבה אבל כנגע שמה לא מפעפע אלא
מעט ובחתיכה אחת הרבה עכ"ה:

איתא בש"ע ק"י ק"י ס"א חתיכה שצבעה אקורין ואין בה ששים לנגולו שפלה
לקדירה אינו אקוריס אלא לפי ההצטרף אקוריס שבה ששים זה כמה שפקדנה
מלוקף עם החתיכה עמדה ששים כנגד אקוריס הבלוע בה מותר מה שצדקיה.
אבל החתיכה עמדה אקוריס לפי שאקוריס שבה אינו נפלט ממנה לממדי. ומכא
מה"א בהג"ה וכן עיקר דלא כמו שכתב לשל' קטונ' ז"כ דאף ארות' חתיכה
מומרת. עיין לעיל סימן ז"כ ס"ד. ומה שה"פ ס"ד. ומה שה"פ ס"ד. ומה שה"פ ס"ד.
צעמא כתב ע"ה:

והפרי תואר מירן לגעיל סימן ז"כ מיירי חבלל דהיינו תרבה וזהו עם בשר מין
במינו דמן התורה מותר רק מדרבנן הוא דלסוק לכן לא מהמירין כולי
הוא מספק ומסתמין על החולקים על הרשב"א וזה מודוק בש"ע בגון בית חלב
שנגבל בחתיכה. דהו מין במינו. והכל מיירי במין בשאינו מינו דהוי דלורוייתא
דכיון שחלקר החתיכה הו' אל הדלדל להימיר דלויכא ספקיא דלורוייתא ע"ש:
ולכאורה דכיים אלו קוטיים לדברי המחבר בש"ע ק"י ז"כ ס"א דתבט אקוריס
שנתערב בהימיר מין בשאינו מינו בגון חלב שנתערב בבשר יעשמנו ג'ו'
כו' ששמע חלב עם בשר הוא מין בשאינו מינו בגון חלב שנתערב בבשר יעשמנו ג'ו'
ש"ע ש"ע מיירי בבשר כחוש וכחוש עם חלב הוא מין בשאינו מינו אבל בשר שמו'
עם חלב הוא מין במינו וא"כ איכא לישב כמו שכתב הפרי תואר ויעיל בקימו'
ז"כ מיירי נמי בבשר שמו' והוא עם החלב מין במינו וא"כ לישב מין במינו. וכ"ל
אך לבאורה צריך הוכחה מני"ל להלך בין כחוש לשמן לשמן לענין מין במינו. וכ"ל
להוכיח סברא זו מגמרא דהולין דף ל"ו ע"ב משנה שם יד שנתבטל לא שם אלא
הגשה אם יש גם בנותן טעם היו זו אקוריס כו'. גמרא אחר שמואל לא שם אלא
שנתבטל בה אבל נלמה גם קולף ואוכל. איני והאמר רב הונא רב אבהו רב אבהו
אקוריס לנכול אפילו מראש אינו שאני חלב דמפספע. ובהלכך אקוריס והא ענדלך הוי
קמיה דר' יוחנן בגי' שגללו בחבלו ואמר קולף ואוכל עד שנגעו תלכו. והוא
כחוש הוה ע"כ. ובתוספות ד"ה שאני חלב וא"כ אם כן נתבטל חלב איכא שמו'
הגזל דמפספע ואפילו נלמה נמי ליתקרו כוליה. ונראה לר"ת שדומן של גזל אינו
מפספע. והרב רבי מאיר מפספע כיון שדומן של גזל לא מיתבטל אלא מדרבנן דגזרו
ציה אטו גזל כשאין הגזל אקוריס ג'ו' בו לא החמיירו. ובתוס' ד"ה ההוא כחוש הוה
מפספע ר"ת לך שר חלב כחוש אינו מפעפע. ועוד י"ל כחוש הוה ויש בו מעט
חלב בעייל בששים. וכ"ל להוכיח דלא ברית' וזכר ויהא מיושב הוה לעייל:
כחוש. וא"כ לפי תמי' דמשני מפעפע אינו מפעפע שמי חלב דמפספע קשה
דדרשב"א מפרש ה"א דשומן הגזל אינו מפעפע אינו מפעפע שמי חלב דמפספע קשה
מתניתין דלאקוריס משום שמו' ז"ל חלב כחוש אינו מפעפע א"כ תמי' מקשי
הגמרא מר' יוחנן ולי יע' לתרן דהתם מיירי חבלל כחוש ועוד הלך רב הונא
לא חתלק כלל בין שמו' לכחוש משמע דלוקר בגי' ולי אמרינן חלבל כחוש
אינו מפעפע אחרי אקוריס רב הונא:

וב"ל דה"פ הגמרא געזר קשה תמי' מקשי הגמרא מרב הונא אשמואל ז"ל דהיה
תלמיד שמואל כדאיתא בהרשב"א ז"ל ואם כן אחי שפיר דרב הונא אקוריס בין
בשמן ובין כחוש דלי אמרינן דהפך שמו' עם בשר הוא מין במינו ושמואל ק"ל
מין במינו משנה. ולפי"ז אף בכחוש דהוא מין בשאינו מינו עם בשר אקוריס
דגזרין אטו שמו' דלוקר דלורוייתא משום מין במינו. אבל ר' יוחנן ק"ל דמין
במינו גם וא"כ למה למיגזר בני כחוש אטו שמו' הלך אף כשהוא שמו' למה
אקוריס מן התורה דמין במינו בעייל. והרשב"א מפרש אף בשמי' נמי לפעמיים
הבשר ששים כנגדו וא"כ לא יוכל לגזול ליה אקוריס דלורוייתא ומשני הגמרא שפיר
הוא כחוש הוה. וא"כ מוכח דבשר שמו' עם חלב הוה מין במינו:
והשתא נבוא להוכיח דבשר כחוש עם חלב הוא מין בשאינו מינו דהא קשה תמי'
פיר' הגמרא מרב הונא אשמואל הא שמואל מיירי בגי' עם בשר דהוא
מין בשאינו מינו ורב הונא מיירי חבלל עם בשר דהוא מין במינו לכן אוקר רב
הונא אלא ודאי בבשר כחוש עם חלב הוא מין בשאינו מינו ואע"כ אוקר רב
הונא פיר' הגמרא שפיר אשמואל דעל כרחק לאו עממא דרב הונא חתי' משום
במינו. ומשני אחרי' ר' יוחנן דשני ומשני הוא כחוש הוה ונבאת' חלב כחוש אף
דמפספע איכא ס' ק' רב הונא גזר אף בכחוש אטו שמו' כ"ל אבל ר' יוחנן לא
גזר כ"ל הוואיל שלא יוכל לגזול ליה אקוריס דלורוייתא:

החלב עכ"ל. וכבר הוכחתי דמהר"מ פליג אר"י וכל אשר קשה על הבי"י
נתיישב בטוב טעם מחוק מה שכתבתי. מיהו בפרושי לש"י כתבתי דמהר"מ
ור"י לא פליגי מטעם אחר ע"ש (ה):

אבל אי אמרינן כפיוס ר"ת חלבל כחוש אינו מפעפע כלל וא"כ למה לומר
דקושיא הגמרא מרב הונא מכה בשר כחוש וע"י קא משני שאני חלב
דמפספע הא חלב כחוש אינו מפעפע אלא ז"ל רב הונא מיירי רק בשמן וכל
דבוק הונא לא מפרש דבריו ק"ל לר"ת דלוי' זה לוי' לך כן. אך קשה קושיא הבי"י
מאי פיר' הגמרא מרב הונא אשמואל הא שמואל מיירי גזיר עם בשר שהוא מין
בשאינו מינו ורב הונא מיירי חבלל עם בשר שהוא מין במינו לכן אוקר. וז"ל
דר"ת ק"ל דלפילו גבי בשר שמו' לעולם עם חלב הוא מין בשאינו מינו ומקשי
הגמרא שפיר מרב הונא אשמואל:

וא"כ ז"ע על ה"ש"ע דתבט בקימו' ק"ה חלבל כחוש אינו מפעפע וז"ל ע"כ
כדאמרינן לפירוש ר"ת ור"י ז"ל ע"כ דלפילו חלב שמו' עם בשר הוא מין
בשאינו מינו וקושיא דר"א בקימו' ק"ו בתקומה עומדת לנכח לתרן כתיבין
הפרי תואר הא לדידיה לעולם חלב עם בשר מין בשאינו מינו ז"ע ויש לישב
דמוקף עכ"ה:

קח עיין גמרא מס' ע"ז דף ק"ו ע"ב האי בת מיהא גוי דגירטלל שפיר דמי
וישראל דגנוי אביי אמר אקוריס רבא אמר מותר אביי אמר אקוריס ריחא
מילתא רבא אמר מותר ריחא לאו מילתא וכו'. ותוס' השמיים ליה ומתריס'
לובלן ומתריס' ועיין גמרא דפקחים דף ע"ז ע"ב פלוגתא דרב ולוי בשר שמועה
שגללו עם בשר נבילה וכו' אמר רב מרי כתנאי כו' עד המשנה חמשה דברים.
ועיין בהרי"ף פרק גזר הבשה שכתב ז"ל הא מילתא פסקו ציה דבדאחלא כלוי
וקיימה ולתלת' מהאיר' דגריקין בפקר' השוכר את הפועל לענין בת מיהא ישראל
גוי אביי אמר אקוריס ריחא מלתא ורבא אמר מותר ריחא לאו מילתא וקיי"ל כל
הכרח דפליגי אביי ורבא הלכתא כרבא וכיון דהלכתא כרבא הלכתא כלוי דקאי
ברבא וכו' ועוד דכ' דייקת למימרא דרב משכתת ליה דשארין דינין מיתמרא דרב
בהוא מיתמרא דלוי'ה צפקר ג"ה דלמר כיון שבתן טעם בחתיכה נעשית נבילה
ואוקרת כל החתיכות כולן ואמרינן תבדי רב כמאן אמר לשמעתיה ככ' יודא
אפילו נתערב גופו של אקוריס דבשר של היתר וכל שכן מריחא צעמלא דלא
אקרינן לה והא דתני רב כהנא פת שאפו כו' והאי צייתא דלשיווי'ה בדי' בשרא
כו' לאו כרב אקרי' בלחור אלא אפילו כלוי אקרי' למיכל כביתחא ז"ל כו' יודא
לחור מין במינו לא בטל ורבנן פליגי עליה דקיי"ל כל אקורין שצמורה בשמי'
לחור מין בשאינו מינו. וזכור לישב כמו שכתב הפרי תואר ויעיל בקימו'
ז"כ מיירי נמי בבשר שמו' והוא עם החלב מין במינו וא"כ לישב מין במינו. וכ"ל
אך לבאורה צריך הוכחה מני"ל להלך בין כחוש לשמן לשמן לענין מין במינו. וכ"ל
להוכיח סברא זו מגמרא דהולין דף ל"ו ע"ב משנה שם יד שנתבטל לא שם אלא
הגשה אם יש גם בנותן טעם היו זו אקוריס כו'. גמרא אחר שמואל לא שם אלא
שנתבטל בה אבל נלמה גם קולף ואוכל. איני והאמר רב הונא רב אבהו רב אבהו
אקוריס לנכול אפילו מראש אינו שאני חלב דמפספע. ובהלכך אקוריס והא ענדלך הוי
קמיה דר' יוחנן בגי' שגללו בחבלו ואמר קולף ואוכל עד שנגעו תלכו. והוא
כחוש הוה ע"כ. ובתוספות ד"ה שאני חלב וא"כ אם כן נתבטל חלב איכא שמו'
הגזל דמפספע ואפילו נלמה נמי ליתקרו כוליה. ונראה לר"ת שדומן של גזל אינו
מפספע. והרב רבי מאיר מפספע כיון שדומן של גזל לא מיתבטל אלא מדרבנן דגזרו
ציה אטו גזל כשאין הגזל אקוריס ג'ו' בו לא החמיירו. ובתוס' ד"ה ההוא כחוש הוה
מפספע ר"ת לך שר חלב כחוש אינו מפעפע. ועוד י"ל כחוש הוה ויש בו מעט
חלב בעייל בששים. וכ"ל להוכיח דלא ברית' וזכר ויהא מיושב הוה לעייל:
כחוש. וא"כ לפי תמי' דמשני מפעפע אינו מפעפע שמי חלב דמפספע קשה
דדרשב"א מפרש ה"א דשומן הגזל אינו מפעפע אינו מפעפע שמי חלב דמפספע קשה
מתניתין דלאקוריס משום שמו' ז"ל חלב כחוש אינו מפעפע א"כ תמי' מקשי
הגמרא מר' יוחנן ולי יע' לתרן דהתם מיירי חבלל כחוש ועוד הלך רב הונא
לא חתלק כלל בין שמו' לכחוש משמע דלוקר בגי' ולי אמרינן חלבל כחוש
אינו מפעפע אחרי אקוריס רב הונא:

והקשו עליו הבעל התאור והרשב"א ז"ל מלך היולד אפשר לומר טעמיה דרב
משום משנהו אס' כן תמי' מקשי הגמרא דפקחים לרב מי ליתא תמי'
כלומר דהא ר' יודא תמי' הסם הוא מין בשאינו מינו פת עם יין של תרומה לכן
תמי' ר' יודא דאלוין בשר עממא אכל בהא דרב שהוא מין בשאינו מינו לר"י נמי אקוריס
דרי' ק"ל מין במינו לא בעייל ועוד הקשו עליו הרשב"א ז"ל ושאר פוקקים מה שכתב
דהוה דרב שר' לו מתירין הא איתא בתוס' בימות דף ע"ב ע"ל הא דתמי' חתיכה
רב כל הטאת טעורה שנתערבה במאה חתיכות של חולין כו' ד"ה לא תעלה ותירן
ש' אשי משום דהוה דרב ש"ל' כו' ופרש"י חתיכות חתיכות של חולין כו' ד"ה לא תעלה ותירן
עכ"ל והא דרב אשי דבוחת היא לתמי' או לכהן מושרל שרי או לישאל לעולם
אקוריס אלא דבוחת היא ע"כ. והקשו הא תמאן משמע לרי חלב דרב ש"ל' מ
למיכל בבשר לעולם משרי שרי ולמיכל כביתחא לעולם אקוריס עכ"ל ע"ש. ועוד
כ"ל להקשות על הר"י מני"ל דרבא דלמר ריחא לאו מילתא ק"ל כלוי דהא תמי'
קבר נמי כרב ושאיני הכל דהרי"ז כנגס בגוף ומזיק כמו שפירשו תוס' במסכת
ע"ז ע"ש:

וב"ל לתרן דבדי רב אלפס באחו' אופנים. ועוד כ"ל לתרן מה שמקשים תוס' על
רש"י שפקס כלוי בתוס' פקחים מדרבא סבר כותמיה דלמר ריחא לאו
מילתא ע"ש שהאריכו ועוד כ"ל לישב הלשון בגמרא כהן גמרא דלמר לרבא ודלוי
תנאי לנביי מי ליתא תמי' קשה הא לנביי נמי ז"ל תנאי כמו לרבא דהא קשה
לדידיה מר' יודא דתמי' וא"כ כפרש"י הכל דריח כנגס בגוף מורה קשה למה לא
משני הגמרא כן:
ועוד כ"ל לתרן מה שמקשים על הרשב"א פט"ו מהלכות תרומות שפקס כר'
ויקי דהרודה פת חמה ונתנה על פי חתי' של יין תרומה אם היתה פת
לחמה על דבניו שכתב המשנה כרומת ולא חילק כלל מקנת הגמרא לר"ל
בפת חמה וחתי' פתוחה לר"י אקוריס וכו' ומירן צום הר"י קורקס ז"ל שקורב
דבינו דההוא מיתמרא דר"ל משום דקבר ריחא מילתא לר"י בפת חמה וחתי'
והוא אקוריס והיינו כנביי. ורבא פליגי עליו וגם בפקר' כילד לולין מתלקר רב ולוי
ושם הדיאו' הא דר"ל לתרוי' לרב דלא תפיק כתנאי וכבר פסק דבניו פט"ו
מהלכות מהלכות אקוריות כלוי וכרבה בפ"י' וחס' כן ליתא לר"ל כלל עכ"ל
ודבדיו' צריכין חילוק דהא גופא תיקפה כמו שהקשה על הר"י מני"ל לפסוק
לקולא כלוי ולא כרב בהא דריחא מילתא: